

"Ta hocalar 'fihi nazar' desin..." Fihi nazar, ne demektir, konunun akışına göre izah eder misiniz?

"Ben de Kur'ân'dan istimdat eyledim. Birden, otuz üç âyetin mânâ-yı sarîhinin teferruatı nev'indeki tabakattan, mânâ-yı işârî tabakasında ve o mânâ-yı işârî külliyyetinde dahil bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne, medâr-ı imtiyazına bir kuvvetli karine bulunmasını, bir saat zarfında hissettim ve bir kısmı, bir derece izah ve bir kısmı mücmelen gördüm. Kanaatimde hiçbir şek ve şüphe ve vehim ve vesvese kalmadı. Ben de ehl-i imanın imanını, Risale-i Nur'la muhafaza niyetiyle o kat'î kanaatimi yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim. Ve o risalede, biz demiyoruz ki, 'Ayetin mânâ-yı sarîhi budur.' tâ hocalar 'Fihi nazarun' desin."⁽¹⁾

Kur'an ayetleri mana ciheti ile iki kısımdır.

Birisi, manası açık ve muhkem olan ayetlerdir ki, bunu herkes kabul edip iman etmek zorundadır. Kabul etmeyenler küfre girer. Kur'an'ın yüzde doksanı böyledir.

Diğeri ise, kapalı ve remzi manalardır ki, bunları ancak ilimde rasih olan İslam uleması anlarlar. Yani ilimde otorite olan alimler, ayetin muhkem manasının yanında remzi ve işari manaları da ilmi ve içtihadı ile tespit ve tayin ederler. Mezhep imamlarının birbirinden farklı içtihatlar ile farklı mezhepleri kurmaları buradan çıkar.

İşte ayetin bu remzi ve kapalı manalarına "**fihi nazar**" denir. Yani "**filanca alimin bu ayetten anladığı mana budur.**" denilir ki, bunu başka bir alim kabul etmek zorunda değildir. Bu yüzden Risale-i Nurlara işaret eden remzi ayetler bir içtihat, bir tahriçtir. Yoksa Üstad Hazretleri bu çıkarımlarına ve içtihadına muhkem demiyor ki, hocalar itiraz edip tenkit etsinler.

Özet olarak, Risale-i Nur'un makbuliyetine işaret eden ayetlerin manası muhkem olmayıp, nazari ve içtihadidir. Dileyen kabul edip takdir eder, dilemeyen kabul etmez. Kabul etmeyen birisi de mesul olmaz.

(1) bk. [Kastamonu Lâhikası, 111. Mektup.](#)